

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR CADRELOR DIDACTICE PRIN FOLOSIREA PLATFOMELOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT

*Ștefan Elena Gabriela, doctorandă
UPS „Ion Creangă” din Chișinău*

CZU: 37.091:004

Abstract

Today, training methods are coagulating in increasingly innovative strategies to make every hour a path to access to methods and tools of knowledge. Most of the time, teachers have to use continuing education courses to find out what is innovative and to be able to adapt to the specifics of the subject taught. New technologies can contribute to the professional development of teachers and make possible the most interesting results. That is why it is necessary for us, teachers, to have the same openness to the information society in which the production of information and its use in the most unexpected ways is a challenge for all.

Key-words: e-learning, continuous training, quality, education, education.

Dezvoltarea competentelor didactice in sistemul de formare continua prin e-learning este o temă actuală, iar în cele ce urmează voi încerca să evaluez problematica formării continue a cadrelor didactice și a utilizării acestora a platformei e – learning.

În zilele noastre, metodele de instruire sunt formate din strategii care aduc inovație din ce mai multă, pentru a face din fiecare oră de curs o cale atractivă de acces la metode și instrumente de cunoaștere. Adeseori, cadrele didactice sunt nevoite să apeleze la cursuri de formare continuă pentru a afla care este elementul de noutate și pentru a se putea adapta la specificul materiei predate. Rețelele partenariale sunt o soluție a realizării formării profesionale a profesorilor, iar aceste rețele se pot susține pe o bază informațională foarte bine pusă la punct. Astfel, noile tehnologii pot contribui la dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și fac posibile rezultate din cele mai interesante.

Societatea în care trăiesc elevii noștri nu mai este aceeași în care ne-am dezvoltat personalitatea majoritatea dintre noi. Dacă noi am început să lucrăm cu calculatorul la o anumită vârstă, acum majoritatea dintre ei se nasc cu calculatorul în casă, îl folosesc de la vârste timpurii, când pot să asimileze cunoștințe în mod natural, fără să conștientizeze greutatea celor învățate. În același timp, este foarte important ca noi, profesorii, indiferent de vârstă, să avem aceeași deschidere către societatea informațională în care producerea de informație și folosirea ei în cele mai neașteptate moduri constituie o provocare pentru toți.

În acest fel, tehnologiile informației și comunicațiilor sunt instrumente de bază, iar această societate informațională devine una reală. Adaptarea presupune schimbarea modului de gândire pentru a ne adapta la noile cerințe.

Dezvoltarea profesională continuă a cadrelor didactice trebuie văzută din două perspective:

- pentru perfecționarea metodelor de instruire în vederea dezvoltării profesionale proprii;
- pentru adaptarea la noile cerințe ale generației de elevi.

Văzută printr-o primă perspectivă, formarea continuă a cadrelor didactice reprezintă o activitate cu conținut pedagogic și social proiectată, realizată și dezvoltată în cadrul sistemului de învățământ, cu funcție managerială de reglare – autoreglare continuă a procesului de învățământ, la toate nivelurile sale de referință: funcțional, structural și operațional (Sorin Cristea, *Dicționar de termeni pedagogici*). Această formare continuă este necesară fiecărui cadru didactic în vederea perfecționării metodelor pe care le aplică la predarea la clasă.

Din a doua perspectivă, fiecare profesor trebuie să facă predarea cât mai pe înțelesul tinerei generații, cât mai atractivă și mai apropiată de practică, de aplicarea teoriei în practică. Generația de tineri din ziua de astăzi este mult mai pragmatică și mai orientată către concret și, astfel, fiecare dintre noi suntem datori să îi conștientizăm de necesitatea învățării și a descoperirii de aplicații în viața de zi cu zi a noțiunilor teoretice aplicate. Și nu putem face aceste lucruri fără o pregătire substanțială a noastră în a preda într-un limbaj cunoscut de ei și folosit zilnic. Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice devine astfel o prioritate a tuturor factorilor de decizie, astfel ca toți elevii să beneficieze de o cât mai bună pregătire și având la dispoziție cele mai noi tehnologii.

Formarea continuă se impune cu prioritate, mai ales în domeniul educației, deoarece evoluția socială atrage dezvoltarea științifică și schimbarea caracteristicilor generațiilor de elevi. Totodată, formarea continuă a cadrelor didactice necesită înnoiri în acord cu progresul tehnologic.

În toate domeniile de activitate, adulții sunt supuși constant unor procese persuasive de înțelegere a necesității de actualizare a achizițiilor profesionale, însă acest lucru se impune, cu prioritate, în domeniul educației. Trăim într-o societate nouă dar, pentru a susține progresismul și pentru a răspunde provocărilor sociale, „fiecare dintre noi trebuie să fie un învățător adevărat, ceea ce înseamnă că trebuie să fie deopotrivă discipol și maestru. Trebuie să ne instruiem pe noi înșine”.

Astăzi, metodele de instruire se coagulează în strategii din ce mai inovative pentru a face din fiecare oră o cale de acces la metode și instrumente de cunoaștere. De cele mai multe ori, profesorii sunt nevoiți să apeleze la cursuri de formare continuă pentru a afla ce este inovator și pentru a se putea adapta la specificul materiei predate. Rețelele parteneriale sunt o soluție a realizării formării profesionale a cadrelor didactice, iar aceste rețele se pot susține pe o bază informațională foarte bine pusă la punct.

Noile tehnologii pot contribui la dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și fac posibile rezultate din cele mai interesante. În același timp, este necesar ca noi, profesorii, să avem aceeași deschidere către societatea informațională în care producerea de informație și folosirea ei în cele mai neașteptate moduri constituie o provocare pentru toți. În această perioadă sunt în implementare multe proiecte care au ca scop principal realizarea de cursuri de formare pentru cadrele didactice și toate au ca punct de pornire o componentă de instruire asistată de calculator.

Comunicarea prin intermediul calculatorului între cadre didactice, împărtășirea experiențelor trăite la clasă sau în afara ei constituie o bază a tot ce se dorește a se dezvolta de acum înainte. Rețelele parteneriale care pot fi formate între școli, în vederea diseminării de bune practici, sunt importante, dacă se dezvoltă pe principii de egalitate, de neconcurență și de ajutor reciproc pentru îmbunătățirea procesului de învățământ. Iar aceste rețele parteneriale nu sunt bine întreținute dacă nu există o comunicare adecvată între școli, acest lucru putând fi realizat prin intermediul unei platforme on line și a unui site interactiv care să prezinte toate activitățile rețelei.

Dincolo de aspectul financiar destul de redus ca și costuri, o platformă pe care să se posteze toate aspectele care se doresc a fi diseminate duce la creșterea calității învățământului, în general, prin urmare a calității educației pe care o furnizăm elevilor pe care îi instruiem. Formarea continuă este un deziderat pentru fiecare cadru didactic în vederea dezvoltării oportunităților de

carieră prin asimilarea de cunoștințe, dovedite prin certificare de studii și certificate cu credite transferabile. Utilizarea noilor tehnologii și a instrumentelor TIC în vederea perfecționării predării sunt necesare pentru dezvoltarea capacității de furnizare a programelor de formare a cadrelor didactice în concordanță cu metode moderne de instruire și de evaluare a elevilor. Asigurarea calității procesului de învățământ depinde în mare măsură de aceste formări ale cadrelor didactice, din perspectiva folosirii unor rețele virtuale între unitățile școlare, rețele care să fie dezvoltate și la nivelul profesorilor, dar cu utilitate directă asupra beneficiarilor direcți ai educației, respectiv asupra elevilor și părinților.

Un obiectiv principal al formării continue a cadrelor didactice în utilizarea noilor tehnologii în procesul de învățământ îl poate constitui îmbunătățirea calității capitalului uman din educație, dezvoltarea competențelor personalului didactic cu ajutorul tehnologiilor moderne, în scopul utilizării instrumentelor digitale în predarea eficientă la clasă și evaluarea standardizată a cunoștințelor elevilor.

Formarea continuă a cadrelor didactice în folosirea noilor tehnologii poate aduce numai avantaje pentru aplicarea lor la nivelul clasei de elevi. Folosirea acestora în predarea la clasă duce la o înțelegere mult mai bună a noțiunilor predate și a aplicabilităților acestora în viața practică. Posibilitatea de a vizualiza anumite demonstrații pe calculator, de a folosi instrumente de prezentare multimedia (PC, Internet, DVD Player) duc la o înțelegere mult mai aprofundată a noțiunilor predate, o înțelegere integrată a acestora și se încurajează abordările interdisciplinare. Astfel, formarea cadrelor didactice ar trebui să fie în sensul abordării materiei pe care o predau interdisciplinar, iar conlucrarea între profesori să fie în sensul trimiterii elevului către viața reală, către diversele semnificații ale unei noțiuni predate din perspectiva mai multor discipline. Iar noile tehnologii pot fi un suport real în realizarea acestor formări.

În cadrul societății contemporane, marcată periodic de fluctuații radicale, se remarcă în mod constant creșterea nivelului exigențelor la adresa cadrelor didactice, aspect reflectat și în cadrul diverselor politici educaționale ale statelor membre ale Uniunii Europene.

În plus, se cunoaște faptul că eficientizarea constantă a procesului dedicat formării profesionale a cadrelor didactice se constituie în element integrant al hotărârii C. E., cadrele didactice fiind percepute la nivel european ca fiind elemente definitorii în cadrul diverselor strategii dedicate stimulării dezvoltării unui stat, indiferent de tipul activității vizate.

În cadrul procesului dedicat formării cadrelor didactice, o atenție deosebită este acordată statutului profesional al acestora, avându-se în permanență în vedere nu doar un nivel educațional superior, caracterizat de o multitudine de competențe profesionale diverse, ci și un grad ridicat al autonomiei profesionale al acestora, cu asumarea constantă a responsabilităților privind o constantă dezvoltare profesională proprie, toate realizate pe fondul dezvoltării permanente a politicilor educaționale.

Numeroasele modificări de natură socioeducaționale, sesizate în ultimii ani la nivel național, determină, printre multe altele, și o schimbare a abordării vizând organizarea complexului proces educațional, în paralel cu îmbunătățirea și implicit dezvoltarea constantă a procesului aferent managementului sistemului de învățământ, o atenție specială impunându-se integrării diverselor tehnologii informaționale, respectiv a tehnologiilor de comunicare.

Se impune a se remarca necesitatea pregătirii constante a tuturor unităților de învățământ în vederea abordării unor reacții prompte și eficiente, special adaptate diverselor fluctuații sesizate la nivelul societății și care țin cont de provocările impuse de concurență la nivelul

câmpului educațional general. Prin posibilitatea elevilor de a interacționa folosind noile tehnologii se asigură o integrare a noțiunilor predate, iar prin intermediul softurilor educaționale se permite crearea de modele și exemple ale ideilor predate, lăsând posibilitatea elevilor de a experimenta singuri noțiunile teoretice. Prin intermediul internetului și elevii, dar și profesorii pot fi în permanență în contact cu noile descoperiri în domeniu, iar comunicarea nestingherită la nivel mondial face să nu mai existe granițe între diversele culturi din toată lumea.

Însă, formarea continuă a cadrelor didactice trebuie să fie realizată ținând cont și de pericolele care pot apărea prin folosirea la maxim a acestor noi tehnologii, respectiv: asimilarea de către elev a unui limbaj neștiințific care există în multe lucrări postate pe internet și care nu au un aviz din acest punct de vedere; neghidarea elevului pentru a atinge scopul propus duce de multe ori la o dezvoltare neadecvată a acestuia; se poate ajunge de multe ori la un surplus de informații de slabă calitate în momentul în care elevii nu sunt verificați în îndeplinirea sarcinilor propuse de profesor; softurile educaționale au de cele mai multe ori dezavantaje prin faptul că nu se pot cuprinde în acestea toate dezvoltările necesare în cadrul lecției, dar îl fac și pe elev să nu mai depună efort în a gândi, ci le dă modul de rezolvare mult prea facil și fără a-i pune pe aceștia să raționeze corect, să interacționeze între ei pentru aflarea adevărului.

Formarea profesională a cadrelor didactice, ce are la bază nu doar un sistem integrat al formării inițiale, ci și perioada de stagiatură și implicit cea a dezvoltării profesionale, se impune cu prioritate în contextul societății actuale, când numeroasele modificări și fluctuații sesizate la nivelul învățământului determină noi provocări și cerințe la adresa cadrelor didactice, indiferent de gradul pregătirii acestora.

Trebuie remarcat faptul că în prezența unei fundamentări inițiale de calitate a cadrelor didactice, se remarcă existența unui cumul de competențe, cunoștințe, atitudini, abilități și responsabilități, ceea ce le imprimă cadrelor didactice nu doar o abordare pro-activă, ci și capacitatea acestora de a gestiona cu succes diversele schimbări și provocări ce se pot remarca la nivelul mediului educațional, aflat într-o permanentă evoluție.

În acest fel se conturează și necesitatea dezvoltării profesionale continue a cadrelor didactice, indiferent de experiența acestora, în vederea satisfacerii cu succes a diverselor provocări de natură profesională ce se pot sesiza pe parcursul carierei acestora.

Diversele provocări, ca și modificări ce sunt sesizate de cadrele didactice în actuala societate sunt unele majore, mai ales în contextul în care, în actuala societate aflate într-o permanentă tranziție, un sistem performant de formare a cadrelor didactice determină consolidarea poziției acestora nu doar în calitatea de modele, ci și în cea de lideri.

Abordarea învățământului la distanță, ca modalitate alternativă sau complementară de a face educație, pornește de la asigurarea și respectarea unor criterii de calitate în ce privește aspectele pedagogice, academice, administrative, tehnice.

Conceptul *pregătire pentru viață*, care a constituit multă vreme un obiectiv major al sistemelor educative din întreaga lume, a devenit redundant în perspectiva deschisă de uriașele transformări din societate datorate schimbărilor tehnologice și economice. Cu treizeci de ani în urmă, *educația pe tot parcursul vieții* putea fi privită ca o opțiune pentru o vârstă cu mai mult timp liber. Acum a devenit o necesitate. Ofertele de educație și pregătire au devenit segmentate și diversificate, în acord cu variatele cereri ale consumatorilor care plătesc pentru module educative ajustate pe propriile nevoi.

Educația la distanță este doar o expresie a acestei noi orientări spre consumator a diverselor instituții de pregătire. Acumularea de credite și transferul, modularizarea cursurilor sunt părți ale aceleiași transformări de structură a sistemului de învățământ.

Rezultatele cercetărilor de până acum, realizate în țările cu tradiție în educația prin corespondență, relevă faptul că învățământul la distanță este la fel de eficient ca formele tradiționale de educație, cu condiția unei proiectări corespunzătoare. Evoluția modalităților de învățare corespunde azi unei necesități induse prin transformările și noile perspective de dezvoltare ale societății noastre. Această evoluție se bazează, de altfel, pe noi abordări și noi instrumente de învățare. De mai mulți ani, tehnologiile informației și comunicației (TIC) constituie nu numai un nou dispozitiv media, dar mai cu seamă un mijloc al deschiderii asupra resurselor din lumea întreagă. TIC-urile sunt rezultatul convergenței a trei tehnologii: informatica, telecomunicațiile și audiovizualul, iar aceste trei domenii se interferează prin intermediul calculatorului conectat la rețeaua Internet. Ne aflăm în fața unui nou mod de comunicare care, prin cantitatea informației disponibilizate și varietății surselor de informație, ridică probleme considerabile demersurilor educative, alături de avantajele substanțiale pe care le furnizează la toate nivelurile.

Formarea la distanță se diferențiază de alte moduri de formare. Noi auzim mereu vorbindu-se despre formare la distanță, formare on-line, e-learning, tele-învățământ, o multitudine de termeni cu semnificație aparent similară, care prezintă aspectele specifice ale unei noi tehnologii educative.

Învățământul la distanță este un proces de învățare care se bazează pe resurse multimedia și care permite uneia sau mai multor persoane să se formeze pornind de la calculatorul propriu. Suporturile multimedia utilizate pot combina în egală măsură, text, grafica plană sau spațială, sunet, imagine, animație și chiar resurse video.

Aceste suporturi favorizează revoluționarea abordării pedagogice, utilizarea unor metode mai competitive, în care interactivitatea joacă un rol important, în sensul diversificării instrumentelor folosite, adaptării mai bune la procesul de învățare a elevului, devenind pilotul formării sale. Elevul se poate forma în ritmul său propriu, în funcție de necesitățile și disponibilitățile sale, ceea ce se dovedește cu adevărat important într-o epocă în care formarea este continuă, de-a lungul întregii vieți.

CONCLUZII

Sintetizând, se constată că absolut toate elementele care fac parte din educația la distanță joacă un rol mai mult sau mai puțin important în atingerea scopurilor ei, că toți factorii implicați își spun, într-o măsură mai mare sau mai mica, cuvântul.

Începând cu resursele umane:

- elevii (cu motivația, pregătirea lor anterioară și capacitățile lor);
- școala (instructorul care trebuie să dezvolte o înțelegere a caracteristicilor și a nevoilor elevilor, să-și adapteze stilul de predare, să-și folosească tehnologia, să fie în același timp și un facilitator al învățării și un furnizor de informații, dar și pregătirea / antrenarea instructorului);
- facilitatorii (care trebuie să acționeze ca o punte între profesor și elev, să-i înțeleagă și pe unii, și pe alții, să instaleze echipamentul, să colecteze evaluările / testele și să acționeze ca ochii și urechile instructorului de *site*);
- personalul (de sprijin) auxiliar (care înregistrează studenții, multiplică și distribuie materialele, comandă manualele, asigură protecția *copyright*, planifică facilitățile, face rapoarte de desfășurare pe nivele, organizează resursele tehnice, ei, de fapt, reprezintă eroii „din umbră” ai educației la distanță);

□ administratorii.

Continuând cu suportul tehnologic: tehnologiile selectate, (pe baza soluțiilor care răspund nevoilor identificate într-o manieră eficientă sub raportul costului.

Considerat a fi un domeniu primordial în cadrul vieții sociale, un proces constant și de lungă durată, care determină formarea celor mai importanți factori ai unei națiuni, oamenii, învățământul nu poate să permită eșecuri, oricare ar fi forma îmbrăcată de acestea. Tocmai din acest considerent se impune ca la nivelul învățământului să se impună o conducere nu doar competentă, ci și eficientă.

În ultimii ani s-a remarcat o preocupare deosebită pentru realizarea unei educații de calitate în așa fel încât întregul proces al pregătirii generației viitoare să garanteze o nouă perspectivă la nivelul întregii comunități.

Conceptul calității la nivel educational, deseori, este perceput ca fiind o excelare în cadrul eforturilor depuse pentru obținerea unor performanțe, dar și ca pregătirea realizată la nivelul cel mai înalt în cadrul unui anumit domeniu.

BIBLIOGRAFIE

1. ADĂSCĂLIȚEI, A. Instruire asistată de calculator: didactică informatică. Iași: Polirom, 2007.
2. ANOHINA, A. Analysis of the terminology used in the field of virtual Learning. *Educational Technology & Society*. 2005, 8 (3), 91-102.
3. BULAT, G. *Marketing educational*. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2011.
3. BRUT, M. *Instrumente pentru e-learning: ghidul informatic al profesorului modern*. Iasi, Polirom, 2006.
4. CARLINER, S. *An Overview of Online Learning* (2nd edition). Amherst, MA: HRD Press, 2004.
5. COJOCARU, V. GHE.; COJOCARU, V. *Instruire interactivă prin E – learning*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013.
6. COJOCARU, V. GHE. *Competență. Performanță. Calitate. Concepte și aplicații în educație*. Chișinău: Tipografia UPS „Ion Creangă”, 2016.
7. COJOCARU, V. GHE.; COJOCARU, V.; POSTICA, A. *Dezvoltarea competențelor didactice și manageriale prin E – learning în sistemul de formare continua*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2017.
5. Comisia comunităților europene. Memorandum asupra Învățării Permanente. Brussels.
6. CRISTEA, V.; IOSIF, G.; MARHAN, A.; NICULESCU, C.; TRĂUSAN-MATU, S.; UDREA, O. *Sisteme inteligente de instruire pe Web*. Bucuresti: Editura Politehnica Press, 2005.
7. DAVIDESCU N. E-ducation, information investors in people for relaunch economy. The Ninth International Conference „Investments and Economic Recovery”, May 22-23, 2009.
8. ELTHES Z. Realizări e-learning si blended learning. Conferința Națională de Invățământ Virtual. Ediția a VI-a, 2008.
9. FINKE A., BICANS J. E-learning System Content and Arhitecture Evolution, Proc. of 16th. International Conference on Information and Software Technologies IT 2010.
10. GHILIC-MICU B., STOICA M. Managementul proceselor de e-learning bazate pe tehnologia informației si comunicațiilor. Workshop – Managementul proiectelor informatice, Bucuresti, oct. 2004.
11. BUNESCU, V., GIURGEA, M. Principii de organizare și desfășurare a procesului de învățământ. În *Didactica* (coord. D. SALADE). București: EDP, 1982.
12. CERGHIT, I.; VLĂSCEANU, L. *Curs de pedagogie*. Universitatea din București, 1988.
13. CERGHIT, I.; RADU, I. T.; POPESCU, E.; VLĂSCEANU, L. *Didactica*. București: EDP, 1999.
14. CUCOȘ, C. *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom, 1996.
15. NICOLA, I. *Tratat de pedagogie școlară*. București: EDP, 1996.
16. OPRESCU N. Principiile procesului de învățământ. În: *Curs de pedagogie* (coord. I. Cerghit, L. Vlăsceanu). Universitatea București, 1984.
- http://ec.europa.eu/index_ro.htm
17. <http://myeurope.eun.org/ww/en/pub/myeurope/home.htm>
18. [http:// cordis.europa.eu/fp7/home_en.html](http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html)